

بسمه تعالی

مقدمه:

همه ساله با فرارسیدن ماه محرم، مراسم عزاداری و سوگواری حضرت اباعبداله الحسین (ع) در سراسر کشور برگزار می شود و برای همین از روزهای قبل، بسیاری از هموطنان اقدام به آماده سازی اماکن مذهبی برای پذیرایی از عزاداران می کنند. بسیاری از این نقاط مانند مساجد، شبستان ها، حسینیه ها، مهدیه ها و... به دلیل همیشگی و دائمی بودن تا حدی از آمادگی و ایمنی لازم برخوردار هستند اما از آنجایی که این نقاط، به تنهایی پاسخگوی جمعیت مشتاق عزادار نیستند، تقریباً در تمامی محلات در سراسر کشور، اماکنی تحت عنوان "تکیه" برپا می شود که مردم شب ها در آن تجمع کرده و به مراسم عزاداری خود می پردازند. تکیه ها محل های موقتی هستند که فقط در همین چند روزه برپا شده و پس از آن نیز به سرعت جمع آوری می شوند. غیردائمی و موقتی بودن این تکیه ها باعث می شود که در بسیاری از آن ها ایمنی کمی وجود داشته باشد و با توجه به جمعیت زیادی که در این شب ها در این تکایا حاضر می شوند از ریسک بالایی از لحاظ بروز حوادث برخوردار باشند و یک اشتباه کوچک می تواند منجر به یک حادثه بزرگ شود. قطعاً هدف مسئولان و بانیان این اماکن از ایجاد این تکایا، برپایی مراسم مذهبی و خدمت به هموطنان است اما باید بدانند که رعایت اصول ایمنی در این نقاط بسیار حائز اهمیت بوده و کوچک ترین بی احتیاطی در این زمینه می تواند جان حاضران را به خطر بیندازد. هنوز خاطره تلخ آتش سوزی در یکی از اماکن مذهبی معتبر تهران که چند سال قبل اتفاق افتاد و در آن تعدادی از هموطنان جان خود را از دست دادند از یاد نبرده ایم و این مهم نشان دهنده اهمیت رعایت اصول ایمنی در این اماکن جمعیتی است. در همین راستا چند توصیه بسیار مهم و کاربردی ارائه می شود که با رعایت این نکات امیدواریم امسال نیز مانند سال های گذشته، تمام اماکن مذهبی و تکایا مراسم خود را بدون حادثه به پایان ببرند:

- ❖ نیاز هست تمامی مسئولان و خدمه اماکن مذهبی آموزش های لازم در حوزه ایمنی را دیده باشند.
- ❖ خاموش کننده های دستی در این ایام باید در دسترس بوده و محل قابل دید نصب شود.
- ❖ استقرار بناهای جمعیتی در همه موارد باید به گونه ای باشد که درهای ورود و خروج آن، دست کم به یک راه اصلی و مستقیم باز شود.
- ❖ مسیرهای خروجی باید ظرفیت کافی برای تخلیه همزمان تمامی حاضران را داشته باشد.
- ❖ برای حاضران حتماً مسیرهای خروج اضطراری غیر از مسیرهای ورود و خروج اصلی در نظر گرفته شود.
- ❖ برای بانوان، افراد سالخورده، ناتوان و کودکان محل مناسبی در نزدیکترین نقطه به درب اصلی تعبیه شده و به تعداد کافی مسیر خروجی داشته باشد.
- ❖ در اماکن جمعیتی به ازای ۵۰ تا ۳۰۰ نفر دو در خروجی، از ۳۰۰ تا ۱۰۰۰ نفر سه در و بیش از ۱۰۰۰ نفر حداقل چهار مسیر خروجی وجود داشته باشد. این درها باید در تمام زوایای سالن ها و شبستان ها باشد و به فضای آزاد و راه های دیگر منتهی شود. نباید این مسیرها به نقاط بن بست گونه که راه خروجی ندارد منتهی شوند.

- ❖ در این شب ها و در طول برگزاری مراسم، تمام درها و مسیرهای تردد باید باز بوده و از قفل کردن آنها خودداری شود.
- ❖ ترجیحاً درها شیشه خور نبوده و دارای ترمز در باشد که از بسته شدن محکم و شکستن شیشه ها جلوگیری شود.
- ❖ سیم کشی های برق بویژه در تکایا از آسیب پذیری بسیار بالایی برای حادثه ساز شدن برخوردار است که باید دقت خاصی به آن اعمال شود.
- ❖ حتماً فردی تحت عنوان مسئول تاسیسات و برق انتخاب شده و هرشب پیش از آغاز مراسم، تمام تجهیزات و بویژه تجهیزات برقی را بازدید کرده و از سلامت آنها اطمینان حاصل کند.
- ❖ رعایت فاصله مناسب بین سیم های برق، اتصالات و ادوات برقی از مواد قابل اشتعال مانند پارچه ها، فرش، پرده، پرچم و... ضروری است.
- ❖ استفاده از لامپ های ولتاژ بالا در تکایا خطرناک است. این لامپ ها حرارت زیادی تولید کرده و در صورت مجاورت با مواد قابل اشتعال می تواند باعث آتش سوزی شود.
- ❖ پارچه های برزنتی که به عنوان پوشش اصلی تمام تکایا استفاده می شود از جنس مواد نفتی و بسیار قابل اشتعال است که نباید هیچ وسیله شعله دار و پرحرارتی در نزدیکی آن باشد.
- ❖ برای جلوگیری از سقوط لامپ ها حتماً از حباب و توری فلزی استفاده شود.
- ❖ وجود فیوز استاندارد و مناسب ضامن کارکرد ایده آل تجهیزات برقی است. حتماً در سیم کشی ها از فیوز مناسب استفاده شده و از به کاربردن فیوزهای تقویت شده و دستکاری شده خودداری شود.
- ❖ استفاده از سه راهی و چندراهی برای استفاده از وسایل برقی بیشتر ممنوع است و برای هر وسیله، یک پریز مجزا در نظر بگیرید و اخذ انشعاب متعدد از پریزهای برق خطرناک است.
- ❖ به هنگام تقسیم برق، از ترمینال های سرامیکی غیر قابل اشتعال استاندارد استفاده شود.
- ❖ از سیم های استاندارد و متناسب با برق مصرفی وسیله استفاده شود و از به کاربردن سیم های نامناسب و کوتاه که با چسب برق به هم وصل شده است خودداری کنید.
- ❖ از چرخاندن منقل روشن یا آب جوش و چای در زمان عزاداری و بویژه زمان خاموش بودن چراغ ها خودداری کنید.
- ❖ اجازه استعمال دخانیات یا روشن کردن کبریت و فندک را به کسی ندهید.
- ❖ افرادی را مسئول نظارت بر محوطه بیرونی تکایا انتخاب کنید که از نشستن افراد غریبه در کنار چادرهای برزنتی هیئات جلوگیری کنند.
- ❖ اگر قصد استفاده از وسایل گرمایشی را دارید از انواع استاندارد آن استفاده کنید و اگر از بخاری های سال های قبل استفاده می کنید از سلامت آنها اطمینان حاصل کنید.
- ❖ استفاده از بخاری شعله دار در محیط های بسته و بدون راه ورودی هوا ممنوع است.
- ❖ شیلنگ های گاز، زیر دست و پا و محل تردد افراد نباشد و از کنار دیوارها یا محل امن عبور کند.
- ❖ از عبور دادن دودکش ها از کنار مواد قابل اشتعال بویژه پارچه های برزنتی خودداری شده و از مسیرهای غیرقابل اشتعال مانند دیوار عبور داده شود.

- ❖ فاصله ایمن بین وسایل برقی و گرمایشی و مواد قابل اشتعال که حداقل یک متر است رعایت شود.
- ❖ آشپزخانه در فضایی خارج از محیط اصلی تکایا مستقر شده و مسیرهای خروجی مناسبی برای آن در نظر گرفته شود.
- ❖ در آشپزخانه ها حتماً شیلنگ آب وجود دارد اما به تعداد لازم و کافی خاموش کننده های دستی نیز وجود داشته باشد و افراد طرز کار با آن را بدانند.
- ❖ از ورود افراد غیرمسئول و بویژه کودکان به داخل آشپزخانه خودداری شود.
- ❖ هرگز ظروف مایعات قابل اشتعال و سیلندرهای گاز را داخل آشپزخانه نگهداری نکنید و در صورت نیاز به نگهداری این وسایل، آنها را در انباری خارج از آشپزخانه قرار دهید و همیشه به اندازه مورد نیاز وارد آشپزخانه کنید.
- ❖ قفسه بندی درانبار یا آشپزخانه به گونه ای باشد که تحمل وزن بار وارده را داشته باشد.
- ❖ اگر شب ها فرد یا افرادی داخل تکایا می خوابند، از وسایل گرمایشی بدون شعله استفاده شود و درها را از بیرون قفل نکنید.
- ❖ وجود شبکه های آب و سیستم های اعلام حریق در مساجد و حسینیه ها بسیار مهم است.
- ❖ در صورت بروز هرگونه حادثه یا آتش سوزی خونسردی خود را حفظ کرده و ضمن کمک به تخلیه سریع حاضران، بویژه افراد سالخورده، بانوان و کودکان بلافاصله مراتب را به سامانه ۱۲۵ سازمان آتش نشانی اطلاع دهند.
- ❖ در بسیاری از هیئات و تکایا حیواناتی نظیر گاو، گوسفند و حتی شتر برای قربانی کردن نگهداری می کنند. بهتر است این حیوانات خارج از شهر نگهداری شده و فقط در زمان لازم به محل منتقل شوند. ضمن اینکه کاملاً باید مهار بوده و بسته شوند. در گذشته مواردی از گریختن این حیوانات و آسیب زدن به شهروندان و عزاداران وجود داشته است.

دفتر مدیریت خطر بلایا و حوادث معاونت بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی